

VASÁRNAP

KÉPES CSALÁDI HETI UJSAG.

SZERKESZTŐSÉG

hova

a lapba szánt kéziratok
reklamációk
küldendők

Székelyudvarhely,
ev. ref. papi lakás.

Előfizetési pénzek,
Becsek Dániel Fia
könyvnyomdájába inté-
zendők: Sz.-udvarhely
Árpád-utca 3.

FŐSZERKESZTŐ:
NAGY KÁROLY, ref. theol. tanár.

FELELŐS SZERKESZTŐ:

VAJDA FERENCZ,
székelyudvarhelyi ref. pap.

KIADJA:

Az Erdélyi Ref. Egyházkerület

»Egyházi Értekezlete«

Megjelenik:

minden vasárnap egy iven.

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Egy évre . 4 kor. Negyedévre 1 kor.
Fél évre . 2 kor. Egy szám ára 10 fill.

Az ifjuság.

Ennél nagyobb öröm nincs, mint mikor hallom, hogy az én fiaim ártatlanul járnak. (Ján. III. 4.) Mint a szeretet apostolának, Jánosnak, nekünk is olyan nagy öröm járta át lelkünket, mikor az udvarhelyi egyházmegye esperesének jelentéséből halottuk, hogy egyik egyházközségben az ifjuság példás magaviselete által tűnik ki. Micsoda, hát van abban valami érdem, ha valaki példás, jó magaviseletű? Hát érdem a szerénység, a szelid-zég, az alázatosság? Hát meg kell azért dicsérni valakit, ha tanul; ha szívét lelkét miveli; ha kö-telességeit teljesíti? Oda jutottunk-e, hogy már az is érdem számba megy, ha egy egyházközség ifjusága hűségesen jár templomba, és teljes erő-vel azon törekszik, hogy az ősöknek, az apáknak méltó örököse, az anyaszentegyháznak erős funda-mentuma legyen?

Mindezt méltán kérdezhetjük, mert a magyar ifjuság életében is sok olyan dolgot látunk, a melyet szívesen elengednénk. A mi gyermekeink idő nap előtt nagyok akarnak lenni. Még az édes anya tej ott van ajkukon, s már is a nagyok hi-báiba estek. Testileg fejletlenek, de a testet fej-lesztő nemes játékokat még sem szeretik, hanem a helyett a nagyok szenvedélyeinek hódolnak. Lélekben szegények, de azért a lelki kincsek gaz-dag bányáiba még sem ereszkednek le. Az nehéz, fárasztó munka lenne rájuk nézve. Hódolnak a divatnak, ételben italban, ruházatban. Ez pedig kezdete a szegénységnek. Szeretik a tánczot, a szivarat, s a tiltott élvezetet, járnak sokszor még a bűnök útjain is. Ez ismét kizárja a munkát, a takarékos-ságot, s útját álja a földi boldogságnak. A templomot utóljára hagytam, mert az amugy

is utolsó. Erre meg aztán sok, nagyon sok ifju nem is gondol.

Nem vádként mondjuk el ezeket rólad, anya-szentegyházam ifjusága, sem pellengére állítani nem akarunk. Hanem felhozzuk és elmondjuk a te hibáidat azért, mert szeretünk. Fáj a mi lel-künknek, ha a rossz úton látunk. Azt ohajtanók, hogy járd az egyenes úton, mely a *becsületnek*, az *isteni félelemnek*, a *munkásságnak* útja. Ti vagy-tok a jövő reménysége, a tavasz virága, az anyaszentegyház erős fundamentuma. Azt ohaj-tanók, hogy reményeinkben ne csalódjunk. Azt vár-nók, hogy a tavasz illatos legyen. És azt sze-retnők, hogy ez a tiszta magyar, református egy-ház soha romba ne dőljön. De mind ezt csak úgy érhetjük el, ha halljuk a nagy örömet, hogy az *ifjuság ártatlanul jár*.

Czéljainkat csak úgy valósíthatjuk meg, ha azokat ismerjük. Milyen szép cél: *ártatlanul járn*. A mi azt teszi: nem bántom meg soha az én áldott jó szülőimet. Engedelmes leszek irántok mindig, mint Jézus (Luk. II. 51.) Szeretem test-véremet, mint József. Szeretem felebarátaimat, minden személy válogatás nélkül, mint a szama-ritánus. Félem az Istent gyermekségemtől fogva késő vénségemig, mint Abdias (I. Kir. XVIII. 12.) Ragaszkodom az én Megváltó Jézusomhoz, még akkor is, ha a halál árnyékának völgyében járok. Ah, az ártatlanság ruhája a szeretet, a hit, az engedelmisség, a munka, a józan élet!

Felöltötte-e te magadra, anyaszentegyházam ifjusága, az ártatlanságnak eme szép, patyolat teher ruháját? Emlékszel-e ama szép evangéliumi történetre, hogy egy ember *ünnepi ruha nélkül* jelent meg a királyi menyegzőn? (Luk. XXII. 1—15.) S mi történt vele? Az, hogy a király mikor

meglátta azt kérdé: Barátom, mi módon jöttél ide, holott nincsen menyegzői ruhád? Az pedig megnémula. Akkor mond a király a szolgálknak. Kezeit és lábait megkötözvén, vigyétek el őt és vessétek a külső setétségre; ott léssen sirás és fogaknak csikorgatása.

Rettenetes állapot az! Ugy-e bár, nem szeretnétek arra jutni? No, ha nem, akkor kezdjétek hozzá, *de most, minden halogatás nélkül* és rendre öltözzetek fel az ártatlanság ruhájába. A szentírás a legszebb ruhákat mutatja meg nektek. Használjátok fel az időt!

Vajda Ferencz.

Kálvin János tanítása a szákramentumokról.

1. A keresztség.

A keresztséget azért adta nekünk az Isten, hogy először, ő nála a mi hitünknek, azután, hogy az emberek előtt a mi vallástételünknek szolgáljon. Szereztesének mindkét céljáról rendre fogunk szólni. Hármass támogatására szolgál pedig a keresztség a mi hitünknek, a melyekről ismét külön-külön kell tárgyalnunk. Az első az, hogy az Ur által nekünk az rendeltetik, hogy legyen a mi megtisztulásunknak jelvénye és bizonyítéka; vagy — hogy jobban kifejtjük — mint valami követ küldetik nekünk, a ki által meg erősítsen minket a felől, hogy minden bűneink

ugy meg vannak bocsátva, ugy el vannak törölve és ugy el vannak felejtve, hogy sem soha az ő színe elébe nem kerülnek, sem róluk meg nem emlékezik, sem be nem számítja nekünk; mert azt akarja, hogy mindnyájan, a kik hisznek, a bűnök bocsánatára kereszteltessenek meg.

A minél fogva, a kik azt merészkedtek irni, hogy a keresztség nem egyéb, mint külső ismeretű jegy, a mely által vallásunkat nyilvánítjuk az emberek előtt, a mint a katonák hivatásuknak jeleként viselik az ő fejedelmüknek jelvényeit: azok nem fontolták meg azt, a mi a keresztségben a fődolog. Ez pedig az, hogy mi ezzel az igérettel fogadjuk: valaki hiszen és megkeresztelkedik — idvezül. Ebben az értelemben kell venni, a mit Pál irt, hogy az egyházat, az ő vőlegénye, a Krisztus megszentelte és megtisztította a víznek feredőjével az élet igéjében; vagy más helyt, hogy az ő irgalmasságából tartott meg minket az ujjászületésnek fürdője és a Szentléleknek megújítása által; vagy a mit Péter mond, hogy a keresztség tart meg minket. Mert sem Pál nem azt akarta mondani, hogy a mi megtisztulásunk és üdvösségünk a víz közbejöttével vagy közvetítésével vitetik véghez, vagy hogy a víz a megtisztulásnak, ujjászületésnek és megújulásnak eszköze volna; sem Péter nem ugy érti azt, hogy az az üdvösség szerző oka; hanem csak azt, hogy olyan ajándékokat ismerünk meg és szerzünk róluk bizonyosságot ebben a szákramentumban, a mit saját szavaikkal elég világosan kifejeznek. Mert Pál az »élet igéje« és a »víz fürdője« kifejezéseket egygyé kapcsolja össze, mintha mon-

TÁRCZA.

Mikor a falevelek hullanak . . .

— Irta: Demeter Dénes. —

Hat élő gyermek anyja nyomta az ágyat már régóta; szegény Török Péternén, a szelid lelkű Julis asszonyon az egész falu sajnálkozott. Szegény asszony kiaszszott karjait égfelé emelve, csontos két kezét összekulcsolva kérte férjét, Török Pétert:

»Édes jó uram! az Istenre kérlek, ne menj el. Vedd le eszedet az oláhországi utról. Szemeiddel látod én az ágyat nyomom, a szalma — melyik derekalj helyett tölti ki nyoszolyámat — már pólyvává törődött össze; felkelni nem tudok. Mi lesz a gyermekekkel, kiküldi iskolába a nagyobbakat, ki gondozza a kissebket? Én látod csak vagyok, csak lelkem él, a testem már alig több a semminél. Ne engem tekints, a ki immár semmit se használhatok, de a gyermekeket . . . a te gyermekeidet. Ki tudja Oláhországban is talál-e szolgálatot, inség van ott is, még nagyobb, mint nálunk. Hadd, kirendeli a jó Isten itthon is aprónként azt, a mit azért az átkozott zsidó komádért fizettél! . . . A szegény asszony tovább nem birta, hangja elakadt;

Mert Török Péter azért akart Oláhországba menni — mint ő mondogatta, — hogy a Salamon zsidóért fizetett összeget visszaszerezze. Ez a dolog pedig ugy történt volt, hogy Salamon behizelegte magát sok székely s így Péter uram szívébe is, komájának hívta. Pétert asztalához ültette, rummal, császárkörte pálinkával traktálta. Salamon oly jó embernek mutatta magát, hogy hogyne tette volna meg azt a barátságot Peter ő vele, hogy kezesse legyen — váltón. A kezeség azonban fizettség köteletségével jár; Salamon feleségére iratta holmiját s Péter 800 forintot fizetett — barátságából — a perköltségen kívül érette. Így vett bucsut tőle négy jámbor tehén s egy ugrádozó borju . . . Mások azonban azt suttogták, hogy ez Péternek csak felesége előtt a célja de valódiságban azért akar menni, hogy Kelemen Jutkával, ki elment előtte pár hónappal, találkozzék. Pár vén asszony még azt is tudta, hogy Jutka irt Péternek s Péter is válaszolt. Megbeszélte, elegyezett dolog kettőjük között az Isten is ugy tudja. S a dologban volt is valami. Péter összepakolt, utra készen volt, utlevele s a falu melletti luczernásának ára a zsebében. Jött a bucsuzódás, rendre csókolgatta hat gyermekét s beteg feleségének is juttatott néhányat.

Julis asszony párnájáról felemelkedve próbálta marasztani; ugy kérte, mint jó hívő Istenét szokta: »ne menj el . . . maradj itthon, légy gyermekeidnek apja s beteg anyjok helyett anyja,

daná: az evangélium hozza tudunkra nekünk a mi megtisztulásunk és megszenteltetésünk hírét; a keresztség pedig ezt a hirt megpecsételi. És Péter mindjárt hozzá teszi, hogy az a keresztség nem a test szennyének levetése, hanem jó lelkiismeret Isten előtt, a mely a hitből származik.

Azt sem szabad gondolni, hogy a keresztség csak mintegy a multa vonatkozik, úgy hogy az új bűnökért, a melyekbe a keresztség után estünk, más új orvoszereket kell keresnünk. Ez a tévelygés szülte, hogy hajdan némelyek csak a végső halálos veszedelemben, vagy éltük végső napjaiban akartak megkeresztelkedni; hogy így, egész életre bocsánatot nyerjenek. Hollott így kell gondolkozni: bármikor keresztelkedünk is meg, egyszer, egész életünkre megmosattatunk és megtisztítottunk. Így tehát, valahányszor vétkeztünk, vissza kell emlékeznünk mindig a keresztségre és ezzel fel kell lelkünket fegyverezni, hogy a bűnök bocsánata felől mindig biztos és bizonyos legyen. Mert, habár egyszer kiszolgáltatta elmultnak látszik is: még sem szünt meg a későbbi bűnökre nézve sem. Mert abban nekünk a Krisztus tisztasága adatott; az pedig mindig épségben marad, semmi szenny el nem homályosítja, sőt eltörli és elfedezi minden mi vétkeinket. — De azt sem szabad ebből kiokoskodni akarni, hogy jövőre tehát szabad a bűn, a minthogy ez, ily vakmerőségre valósággal a legkevésbé sem nyit utat nekünk; hanem ez a tudomány csak azok szá-

szenedő, nyavalyás feleségednek ápolója. Emlékezz az esküre. Ne tagadd meg én édes férjem, nem lesz jó vége. Ha mész, engemet is temetnek, mikor a falevelek hullanak!

Péter még is elment.

Oh, mi maradt és hogyan otthon a zsendelyes fedél alatt?! Egy-egy jó asszony barát nézegett be oda, egyik néha süített, a másik néha főzött, a harmadik vizet adott az elhagyott asszonynak. Mert a gyermek, csak gyermek. Kimegy az a pajtások közé s ott tölti idejét, csak akkor megy haza, ha megéhezik. Az idő csak teldegélt, a Török Péter elhagyott házában a nyomoruság csak nőddögélt. Az asszony könnyeivel öntözte meg kergesült párnáját s a gyermekek éheztek és lerongyosodtak. A tiszteletes asszony által adott ruha darabokat is lenyűtték, pedig már a napok hidegebbek lettek.

Egy nedves ködös éjszakán ütött a szabadulás órája, Török Péterné lelke elszállott oda, hol zavartalan öröm és boldogság honol. A falevelek szomoruan zizegtek s megsárgulva hulltak alá a dérepte fakó fűszálakra.

Török Péternek megsürgönyözték felesége halálát; ő azt válaszolta: »ha meghalt, hát temesék el;« de ő nem jöhet, mert egyik lábát a gép leszakította, kórházban fekszik.

Török Péternét el is temették, festetlen koporsóját hat rongyos gyermek kísérte nagy jajszóval, nagy könnyhullatással.

Soha se láttam ily szomorú temetést; könnyezett az ég is . . . a falevelek hulltak . . .

mára való, a kik, miután vétkeztek, bűneik sulya alatt görnyedve és lesujtva nyögnek, hogy legyen, a mi fentartsa és vigasztalja őket, hogy csüggedtségbe és kétségbe ne essenek. Így mondja Pál: Krisztus nekünk kiengesztelővé tétetett az elkövetett bűnök bocsánatjára. A mivel nem tagadja, hogy benne folytonos és tartós, egész a halálig terjedő bűnbocsánatot nyerünk; hanem azt jelzi, hogy őt az Atya csak azoknak a nyomorult bűnösöknek adta, kik a lelkiismeret tövisétől megsebzetten orvos után esengenek. Ezeknek nyújtja Isten az ő könyörületeségét. De a kik abból, hogy bűneiket nekünk Isten be nem tudja, alkalmat és szabadságot merészkednek meríteni a bűnre: csak Isten haragját és ítéletét hívják ki maguk ellen.

(Folyt. köv.)

Az örökszép.

Keresem a boldogságot,
A rejtelmes örökszépét;
Mert csak a szép: a boldogság
S a boldogság csak az élet.

Mi hát a szép, az örökszép?
Hol lelem föl a világban?
— Keresem a Művészetben,
Keresem az Igazságban.

A Művészet azt feleli,
Hogy hasztalan kértem tőle,
Mert az örökszépnek ő is
Csak örökös keresője!

Az Igazság azt feleli:
Az örökszép bennem álom,
Mert magam is csak egy ábránd,
Álom vagyok a világon! . . .

. . . Keresem a boldogságot,
A rejtelmes örökszépét.
Tán a Vallás rejtegeti?
Tán az áldott, szent Természet?

— A természet olyan mint én,
Vidám, mikor kedvvel nézem,
S bánatos, ha bánatom van,
Egyszóval: a saját énem.

A vallásnak — eszményképül, —
Gyönyörű szép a világa,
S csupa kereszt, csupa máglya
Idelent a valóságba. —

-- S szertehulló reményim közt
Míg borongok, elmélázva,
Egy semmiség rávezérel
A bölcsesség forrására:

A kis lányom puha, meleg
Karját a nyakamba fonja,
S im, mintha rám valami nagy
Világosság árjadozna!

Úgy tetszik, ez öntudatlan,
Csöpp, együgyű szeretetben:

Megtaláltam, mit egyébűt
Hasztalanúl keresgettem.

— Az az élet: a mit érzünk,
Minden egyéb merő álom . . .

A szeretet a boldogság
S az örök szép e világon!

Szabolcska Mihály.

Isten igéje.

Pál barátai.

II. Tim. 4, 9–16.

Pál beszél hozzánk e helyen, és mintha a mai világ embereit rajzolná e sorokban, oly annyira találó e beszéde. Ez mutatja, hogy az emberek lelke Pál óta majd semmit nem változott: de jelzi azt is, hogy most ép oly szükség van a Krisztus evangéliumára, mint Pál idejében, mert az embernek azokat a bűneit kell, hogy meggyógyítsa, a mik akkor is divatosak voltak.

Pál itt barátjairól beszél. Timotheust sürgősen hívja — valószínű, hogy Efezusból, — mert a mellette levő emberei az egy Lukács kivételével mind elhagyták. E távozás oka részint a keresztyén vallás szolgálatának felvétele, részben meg hűtlenség az apostol iránt. Az itt említett barátok nevei: Demas, Kreszeus, Titus, Lukács, Tikhikus, Karpus és az érczműves Sándor. Ezek közül Kreszeus, Titus, Lukács, Tithikus, Karpus a hív barátok; Demas és Sándor hűtelenek.

Demas megindult az apostollal és követte őt, de elhagyta »*e jelenvaló világhoz ragaszkodván*, és elméne Thessalonikába«. Sándor pedig kit az apostol a sátánnak adott, (I. Tim.) hogy ne káromolja, — »*sok gonoszszal volt nekem*«. Ennyit jegyez, meg az apostol felőlük, de ez is bőségesen elég arra, hogy róluk tanulván a hűtlenség keresztyénellenes bűnét gyökerestül irtsuk ki lelkeinkből.

Az igaz barátság együtt jár a hűséggel. És mivel az emberek között legtöbb a hamis barát, a hűtlenség bűne is a legelterjedtebb. Az igaz barátság: lelki rokonság, és mindenki, ki e lelki rokonságot csak szinből köti meg — hűtlen barát. A hűtlen barátság talán a fogyatkozások legutóbbika, mert nem csak a külsőkben, de lelkében megcsalatik, kinek ilyen barátjai akadnak. Joáb példája ma sem áll egyedül. Ő ugyanis félre szólítá Abnert mintha szeretettel akarna véle beszélni és által üté őt. (II. Sám. 3. 27.) És azóta hány ember szinlelt így jóakaratot, szeretetet másokkal szemben el egészen Demasig és Sándorig. Hány volt eddig hazug indulattal — fent és alant — az ő barátaival szemben? És hány csalódott ember jutott arra keserves panaszra mint Pál apostol — éppen kedves barátai révén, mert »nincs fájdalmasabb, mint a barátság méz-édes szavaival megcsalatni.« Jób úgy panaszol: az én barátaim, megcsaltak engem.« (Jób VI, 15.) A Zsoltárban meg azt olvassuk: Még az én békességemnek embere is, a kiből bizom vala és

aki az én kenyeremet eszi vala, sarkát felemelte ellenem (Zsolt. 41. 10.)

Az ilyen hűtlen barátok csalárdsága azon épül fel, mit Pál mond Demasról: a jelenvaló világhoz való ragaszkodáson. A ki mindig a saját »énjét« akarja elsőnek tudni . . . barátja a szükség szerint bárkinek is hogy lépcsőnek használhassa fel a maga számára. Ez az énjét szereti látszólag, de e szeretet a jelenvaló világ — (én úgy gondolom a mai nyelven: felkapott, divatos világ) felé irányul, önzésében ennek akarna vezérszavára lenni. E végből nem elégszik, meg azzal, ha lépcső lesz a barátból, de szükség esetén gonosz indulatjának egész erejével támad az ellen, kinek hűséget fogadott. Talán csak az imént. És ekkor a barátság a Sándor féle emberek hűtlensége lesz, kiknél a hűség mellett édes otthont kaphat az átok, szidalom, és a *sok gonoszszal való élés* a baráttal szemben. Ez olyan, mint a Zakariás prófétálta hűtlenség: Az én barátaim házokban verének meg engem, (Zak. 13. 6.) — olyan, mint a gyűlölők csókjai (Péld. 27. 6.) — csalárdok. Olyan ez, mint a Judás barátsága: árulással jutalmazza a szeretteljes jóindulatot. — A mennyire megvetéssel gondol minden helyesen gondolkozó ember a Judás dolgára, a hogyan lelkéhez szól az a keserves irás, mit Pál irt az ő hűtlen barátjairól, — annyira kellene, hogy magunk — keresztyének lévén — őrizkedjünk a hűtlenségtől, lelkirokonságunkban, barátságunkban.

Nézzünk szét ismerőseink között, vegyük emlékezetünkbe azokat az eseteket, mik a hűtlen barátság miatt gyászba, szerencsétlenségbe sodortak egész családokat, — gondoljuk el a sok jajszót, minek szülője, mind-mind a hűtlenség — bizonyára lelkünkben megrendülve fogadjuk a legállhatatosabb hűséget a mi barátainkkal szemben; követjük őt, ki »barátainknak mond minket, (Ján. 12. 4.) ki »életét adta barátaikért« (Ján. 19. 12.)

Igy veszünk a gyakori hűtlen barátságból tanulságot, az igaz keresztyén barátságra — a Krisztus evangéliuma által!

(Feketelak.)

Osváth Lajos.

Világkrónika.

Japán-orosz háboru. A harctérről nevezetesebb hír nem érkezett. Mukden körül nagyban készülődnek a szárazföldi csapatok. Már egy hónapja a lioajangi véres csatának, s így nem sokára összeütközés várható.

Port-Artur ostroma szakadatlan foly. Az orosz hajókat már kireperálták újból, s most ismét kitörni készülnek, hogy egyesüljenek a vladivosztoki hajórajjal.

Az oroszok egy második hadserget is küldenek a harctérré, a mely 150 ezer emberből fog állani. Ennek a fővezérévé Grippenbergtábornokot nevezte ki a czár.

Károly román király, fiával a trónörökös-sel Bécsben volt és királyunkat is meglátogatta.

Találmányok. Csak nem rég találta fel Marconi a drót nélkül való táviratozást. Most az a hír jó, hogy Londonban egy Armstrong nevű mérnöknek sikerült a vezető drótok nélküli villamos világítást előállítani. Az eddig tett kísérletek mind a legjobb eredményekkel jártak. A lámpa fénye öt mértföldnyire az áramfejlesztő-teleptől még egészen élénk és állandóan egyforma erejű.

Egyházi élet.

Az udvarhelyi ev. ref. egyházmegye október hó 3-án tartotta meg őszi rendes közgyűlését Székelyudvarhelyen. A tagok igen szép számmal jelentek meg. Különösen a lelkészek közül alig hiányzott egy pár. A világiak már kevesebben voltak. A gyűlést istentisztelet előzte meg, melyen

Bedő Ödön, csekefalvi fiatal pap mondott egy szívből fakadó, magasztos imát és kérte Isten áldását a nemes munkára. Péter Károly esperes megnyitó beszéde következett erre, melyben rámutatott egyetemes egyházunkban, egyházkerületünkben és egyházmegyénkben felmerült nevezetesebb eseményekre. Különösen fontosnak jelzi, hogy a kormány felvette programjába az 1848. évi XX. tr. végrehajtását.

Mert ez által, ha nem is éppen most, de mégis egykoron ki fog elégíteni a protestánsok jogos kívánalma. Különösen az egyházi adózásra nézve lesz e törvény végrehajtásának nagy jelentősége. Az esperesi jelentés hű képét tárja fel a tényleges egyházi állapotoknak. Általában szép rend és buzgó vallásos élet uralkodik az egyházmegyében. A hivek buzgón látogatják a templomokat mindenütt. Kiemelkedik a kányádi fiatalság jó magaviselet és egyházas buzgóság tekintetében. Vajha, mindenkiről ezt lehetne mondani! Nevezetes határozata volt a gyűlésnek az, hogy a kolozsvári theologiai intézet fentartására kivetni szándékolt, lélekszám után 2 filléres egyháziadót nem szavaztak meg. Hiveink már nyögnek a teher alatt. Többet rájuk rakni nem lehet. Egy ürességben levő al-gondnoki állásra kijelöltettek: Nagy Sámuel ügyvéd, Máthé Pál, birtokos, Molnár Károly tanár. A főjegyzői, számvevői, pénztárnoki jelentések tudomásul vétele után, egy néhány kisebb ügyet intézett el a közgyűlés, mire véget ért.

BÁLVÁNYISTENEK.

Értekezletet tartott az udvarhelyi egyházmegye papsága okt. hó 4-én a Nagy Péter féle konfirmációi Kis Káté átdolgozása ügyében. Az igazgató tanács ugyanis, pályázatot hirdetett volt a Káté átdolgozására. Azonban egyik pályázó munkája se volt kielégítő. Így aztán felszólította az egyházmegyét, hogy a lelkészeket hívják meg tanácskozásra és mindenki mondja el, hogy mi csoda változtatást látna jónak. Az ügyet Vajda Ferencz székelyudvarhelyi lelkész adta elő és az átdolgozást a következőkben ohajtaná megtenni: *erkölcstani részből* nagyon kevés van felvéve. Ezt bővíteni kell, hogy tudja a növendék mik a kötelességei Isten, önmaga és embertársai iránt. E helyett ki lehet hagyni a Jézus élete történetéből, melyet úgy is tanult már az elemi iskolában. Nincs meg a kátében a *magyarországi református* egyházak története. Ezt fel kell venni és így bővíteni valamicskével az egyháztörténelmi rész is.

Úgy szintén itt kell előadni azt is, hogy *miképpen kormányozzák* a református egyházat. Nem ártana egy kissé jobban kiemelni az ember *bűnös állapotát és a Krisztus megváltói* munkáját, s a *hit által való megigazulást*. A mostani *imádságok* nem alkalmasok arra, hogy azt a növendék megtanulja. Ujakat kell írni, melyek rövidek legyenek. Szükség volna még egy pár kis imádságra, melyet akkor mondunk, mikor templomba, megyünk vagy onnan jövünk. A beteg ember imádsága is helyet foglalhatna benne. Ezek főbb vonásukban az előadó észrevételei, melyeket az értekezlet — megtoldva még pár észrevétellel — el is fogadott. Így aztán, ha mindenik egyházmegye elmondja a maga mondani valóját, csak megkapjuk a helyes utat, melyen haladva, si-

kerrel megtehetjük az át dolgozást.

Papválasztás. A bágyi ev. ref. egyház okt. 2-án tartott gyűlésében Kónya Kálmán most végzett fiatal papot hívta meg lelkészének. Adjon Isten új helyén megelégedést és sikeres munkálkodást.

Diakonisszák működése. Budapesten a Dugonics-utca 3. szám első emeletén szegényes lakásban laknak a »Loránffy Zsuzsanna« egyesület diakonissái. Kik a német »Bethesda« kórháztól voltak kénytelenek megválni s azóta nemes önfeláldozással szolgálják ezen jótékony egyesület szent ügyeit. Lélekemelő látvány, a tiszteletreméltó testvérek iparkodása, kik nagy vágyakozással van-

nak eltelve, hogy ebben a hivatásban szolgálják az Urat. Vasárnap délutánonként Biblia olvasásokra gyűlnek össze a hívők és Klimó Márta diakonissa nővér a Biblia szavait ékes szóval és mély tartalommal magyarázza az összegyűlt híveknek. Az olvasás zsoltárok éneklésével kezdődik és végződik. A »munka nemesíti a lelket.« Ezen közmondást szem előtt tartva a tiszteletreméltó testvérek a tétlenül koberló gyermekeket magukhoz szoktatják, s hasznos kézi munkára (kötés, foltozás) tanítják. Ellátják őket ezen munkák kellékeivel is. Dicséretes az az eredmény, amelyet rövid idő alatt el tudtak érni. A gyermekek önmaguktól, munkakedvtől eltelve, tömegesen látogatják a diakonissa testvérek hajlékát, ahol nagy súlyt helyeznek a gyermekek munkaszeretetével kapcsolatosan való érzelmi művelésére. Üdvözítő munkájukat kiterjesztik a diakonissák betegségben sanyalódó embertársainkra és a rabokra is, kiket lelki vigasztalásnak el. Vajha a kicsiny mustármag terebélyes fára növekednék és megerősödnek a magyar diakonissa intézmény is.

Régi zsinatok határozatai.

Az *egervölgyi* vagy *debreczeni* hitvallás, mely 1561. 1562-ben jött létre, az *igaz egyházzól*, a *püspökről* és az *egyházi szolgákról* a következőket mondja:

»Az igaz egyház látható gyülekezete azon választottaknak, elhívottaknak, újjászületetteknek, hívőknek és megigazultaknak, kik megtartják az üdv alapját, a Krisztust és a tudomány alapját, a proféták és apostolok tudományát, helyesen és törvényesen élnek a sákramentumokkal, kárhoztatják minden istentelen hagyományait az embereknek, harcolnak az Antikrisztussal, bűnnel, világgal; vitéznek az ő fejük a Krisztus alatt, megtartva a hitet, jó lelkiösmeretet . . . « Ez az egyház az örök elővégtet szerint gyakran láthatatlan, azaz a választottak gyakran kívül vannak a látható gyülekezeten.«

A püspökök kötelességeit e hitvallás 20 pontban sorolja föl, s 7-ik helyen azon kötelességet szabja rájuk, hogy: ne uralkodjanak, hanem mint szolgák szolgáljanak, mert a 19-ik pont szerint: »értsék meg a püspökök és a pápa, hogy ők cseledek, szolgák és nem urak;« a 14-ik pontban pedig: »minden püspökök a néptől és az egyház tanítóitól választásnak . . . és a fejedelmek beleegyezésével tétessenek.«

Az egyházi szolgák hivatása és választása »kiváltképen a hallgatókat, magát a népet illeti; a megpróbáltatás az egyházat,« t. i. ha életük ártatlansága, tisztasága és tudományuk megfelelő-e? — »A próba nyilvánosan, az egyház előtt hajtátki végre a tanult és tudós lelkészek és más személyek által, a mikor két vagy három szénátorok más szomszéd lelkipásztorokkal összegyűlnek . . . « »A kik az egyháztól, a tudós férfiaktól megpróbálva, választva és törvényesen felavattva nincse-

nek,« az olyanoknak nem engedik, hogy »nyilvánosan tanítsanak.«

Az 1567-ben tartott *debreczeni* zsinat így határozott a papságról: A lelkipásztorok semmi állomást ne vállaljanak az egyházakban, sem pedig el ne hagyják egyházaikat a széniorok tudta nélkül; az élet foglalkozásaiban el ne merüljenek; hivatásukkal ellenkező hivatalokat ne vadászszanak. Két urnak való szolgálat az, midőn valaki ellenkező hivatalokat visel. A rut bűnökben a (részezség) leledző papok hivataluktól megfosztassanak. — Az igaz lelkipásztorok feddjék és dorgálják meg Isten ígéje szerint minden rendek, királyok, fejedelmek és nemcsak az alattvalók bűneit és gonoszságait; mint a trombita emeljék fel szavukat és ne kedvezzenek.

Életigazságok.

A nemes férfiú, még a főrangnak, és hatalmasnak sem hizeleg; hibáit nem szépíti, hanem illő nevükön nevezi.

Jézus jól ismerte a tanítványait választott férfiak erényeit. Téged is ismer Istened, atyád és bírád.

Ha magadra nem hajthatod végre a nemes vállalatot, szövetkezzél hasonérelmű és egyenes lelkű barátokkal.

Ha megtaláltad az Urat, vezesd hozzá atyádfiait is.

Beh szép dolog, minden csalfaság nélküli férfúnak lenni!

Az érzéki gyönyörök mértékletes élvezetét nem tiltja a keresztyén vallás; de a kicsapongást, mértékletlenséget nem menthetjük azzal, hogy Jézus is jelen volt a kánai menyegzőben.

Igyekezéssel te is magad körül vidámságot és örömet gerjeszteni, mint Jézus.

Használj minden kedvező alkalmat, másokat Isten igaz ismeretére és az erény szeretetére segíteni.

Az igazság méltósággal és szelidséggel előadva mindenütt fogantatos.

A legjobb istentisztelet: Isten akaratja szerint gondolkodni és cselekedni.

Szivedtől a valóságos és nemzeti gyűlölség távol legyen.

Nem ritkán más időben és módon segít Isten, mint mi gondoljuk.

Azt is meghatározni akarni, hogy Isten minő úton és módon segítsen mi rajtunk, képtelen önhittség.

A nyomor gyakran vezérel Istenhez és Jézushoz.

Midőn váratlanul szerencse talál, jusson eszünkbe saját méltatlan voltunk.

Hol minden aggodalmaink és fáradozásaink hasztalanok valának, gyakran segített már rajtunk Isten és pedig oly módon, a mint meg sem álmodtuk. Soha se essünk hát kétségbe, hanem bizzunk Istenben!

Híven teljesítsd hivatásod kötelességeit: Isten áldása bizonyára ki nem marad.

Rezgő nyárták . . .

Rezgő nyárfák alatt
Egy szikár domb élen,
Megástak egy kis sirt,
A temetőszélen ;
Hantja egészen uj,
Koszoru a fejfán,
Hogy kí nyugszik ottan
Én tudom igazán.
Én tudom igazán !

Akár mely időben
Ó, beh oda szállnék,
Még sötét éjszaka —
Is reá találnék ;
Mert valami titkos
Erő munkál bennem,
A mely meg mutatná
Hogy merre kell mennem,
Hogy merre kell mennem !

Te alszol, te ottan
Édes jó gyermekem,
Kemény párnáid közt,
Bus, sivár éjelen ;
Hogyha éltem sorát
Meg-meg hányom vetem,
Azt a sirt szivemből
Zokogva könnyezem,
Zokogva könnyezem !

Csak az Isten lássa,
Csak az Isten tudja ;
Hogy mily terhes sokszor,
Az embernek utja,
Azért tőle várok
Bajból szabadulást
Keresves napokban
Enyhe vigasztalást,
Enyhe vigasztalást !

Biró Dénes.

Mai képünkhöz.

Különös egy képet látnak olvasóink a »Vasárnap« mai számában. Bizonyára elcsudálkoznak rajta és kérdezik : micsoda dolgok azok ? Hát bizony, azok a koponyák ott karóba huzva, *bálvány istenek*. A mandzsuri népek — hol a japán-orosz háboru foly — tartanak maguknak ilyenfajtaisteneket és a faluvégére helyezik ki, hogy védelmezze őket. Jelenleg éppen egy orosz huszár nyargal el előtte. Mennyivel boldogabbak vagyunk, mi keresztények, hogy nem olyan borzalmas isteneket imádunk. A mi Istenünk, a mi Atyánk, a ki mindig, minden hol gondunkat viseli.

Vegyes hírek.

Október 6. A szabadság harcz gyászos évfordulójára kegyelettel gondolt vissza a magyar nemzet az idén is. Vérbetükkal van felírva az a nap minden magyar ember szívébe. A hazáért, a szabadságért vértett el az aradi tizenhárom. Ám azért a szabadság nem hullott porba. Kikelt az ősök vérével áztatott földből. A szellő elhordta az ország minden részébe, ahol csak egy magyar élt. Gyümölcsöket termett. Az a kegyeletes visszaemlékezés is, mely szívünket átjárja, egyik gyümölcse. Emlék ünnepet ez alkalomból keveset tartottak. De jól esik feljegyeznünk, hogy az iskolák több helyen megünnepelték e napot. Hát csak lelkesedjék is az ifjuság. A tavaszhoz a virág : az ifjusághoz a lelkesedés illik. A szabadság harcz nagy alakjainak emlékezete lelkesítse e haza minden fiát honszeretetre.

Honnan ered a Kossuth-nóta. Egressy Ákos 48 as honvédfőhadnagy a Nemzeti Színház nyugdíjazott művésze most rendezti sajtó alá emlékiratait. Ez iratokban megemlékezik a Kossuth-nóta eredetéről. A gyujtó hatásu dallamot Egressy szerint először Sárközi Ferkó egyenruhás zenekara huzta a mindig Kossuth érzelmü Nagy Sándor honvédtábornok I-ső számu hadtestében, a 47-ik Inkey zászlóaljnál. Es már az nap az egész zászlóalj danolta, még pedig a következő szövegre :

Jegenyefa tetejében
Úl a holló feketében ;
A gyászruha engem illet,
Mert a rózsám már nem szeret.

A nevezett zászlóalj 1849. január 26-án Görgey Arthur hadtestében résztvett a bányavárosi hadjáratban Besztercebányáról kivonulva a legnagyobb hóviharban kellett átkelniök a Sturzhegyén. Ez alkalommal történt, hogy Inkey hátra szólt a 47-ik zászlóalj élén haladó Sárközynek : — Ferkó, huzzatok már valami különösen lelkesítő! Sárközy erre eljátszotta bandájával a titokban betanult Kossuth-nótát. A hatás óriási volt. A kidülni készülő honvédek valósággal uj életre keltek. Inkey hadnagyi rangra emelte Sárközy primást, aki rendkívül elegáns megjelenésü, európai műveltségü férfi volt. Magának Kossuth Lajosnak az 1849. április 6-iki iszaszegi győzelem után játszotta el a Kossuth-nótát Sárközy Gödöllőn a híres husvétü csapatszemlén. A derék primást, a világosi fegyverletélnél a muszkavezető kormánybiztos, gróf Forgács Sándor mentette meg a besorozástól.

Hajdu-Nánáson október hó 2-án leplezték le Kossuth Lajos diszes szobrát. Ez alkalomból több képviselő rándult le a fővárosból az ünnepélyre. A beszédet Rákosi Viktor mondotta.

Összeégett család. Déva mellett, Bukaresd községben egy bányász családja a múlt héten egészen összeégett. Davidek Márton bányásznál keresztelő volt, honnan a vendégek a kocsmába mentek. Davidek is velük ment és ittas állapotban tért haza. A bányász lámpát gyújtott. A lámpa azonban földült és az egész szobát lángba borította. Mire a szomszédok behatolhattak, az egész család, a férj, az asszony és három gyermek összeégett. Ime, az ital telhetetlenségének lett áldozata egy szegény család!

Kivándorlás a székelyföldről. A napokban jelent meg nyomtatásban a marosvásárhelyi kereskedelmi és iparkamara jelentése. Szomoru világot vet a Székelyföld közgazdasági viszonyaira az évről-évre emelkedőben levő népkivándorlás. — Az 1903. évben 14.085 kivándorlót mutatnak ki a kamara kerületéből, 1903-mal többet, mint a megelőző évben. Ez csaknem kétszerese a tíz év előtti átlagnak. Egy év alatt csaknem megtízszereződött az Amerikába és Románián kívül más európai államokba vándorlók száma. Törvényhatóságok szerint kiment Csikmegyéből 4584, Háromszék megyéből 6919, Maros-Tordamegyéből 845, Maros-Vásárhelyről 46 és *Udvarhely megyéből* 1693 egyén. Romániába mentek 10750-en, Amerikába 1126-an és egyéb európai államokba 2209-en.

Új főhercegi palota Budapesten. Budavárban most jut befejezéshez *József* főherceg szép új palotája, hatalmasan kiegészítvén a királyi palota festői és gyönyörű hatását. Most azt emlegetik, hogy *Frigyes* főherceg is palotát akar építtetni, mely egykor *Albrecht* nevű fia lakása lenne. Budapesten, a Lánchíd-téren is van egy hercegi palota, Koburg Fülöp hercege. Mit ér azonban, ha a sok szép palotában más lakik?

Kézre került betörők. Említettük volt, hogy Kolozsváron felverték a Piger-féle ékszerész boltot és abból elemeltek 30 ezer korona értékű ékszert. A kolozsvári rendőrség hosszas kutatás után most elfogta a fő tetteseket. Ezek Pál Ferencz, Csorlya János és Simon Áron, a kik már betörés miatt többször voltak a törvény előtt. Most a többi társakat és az orgazdát keresik.

A Mannlicher golyó áldozata. Fogarasban sulyos szerencsétlenség történt. A város közelében levő mezőn egy Mannlicher-golyótól találva, sulyosan megsebesülve rogyott össze egy Lévai Róza nevű fogarasi özvegyasszony. A csendőrségi nyomozás megállapította, hogy a végzetes lövés egy honvédkatona puskájából származott, a ki kapitánya parancsára a lövőgyakorlat alkalmával megmaradt éles töltényeket sorra kilövéldözte puskájából. Hogy a szerencsétlenség véletlenségből történt-e, vagy hogy a honvéd szándékosan vette-e célba az asszonyt, még nincs megállapítva.

Rablóvilág Csikszentkirályon. Nehány nap óta Csikszentkirály községet egy betörőbanda tartja rettegésben. Alig telik el egy éjjel, hogy

valamely házba be ne törjenek, s onann elvisznek mindent, a mi megmozgatható. Jelekből látszik, hogy itt valóságos szervezett rablóbanda működik, melynek kinyomozására a csendőrség a legszélesebb körű intézkedéseket tette meg, de eddig semmiféle nyomra akadni nem tudott.

Egy 110 éves ember halála. Pántye Mihály topánfalvai lakos 110 éves korában meghalt. Nehány nappal ezelőtt még lovagolt. A szép kort ért embernek 7 felesége és 25 gyermeke volt összesen. Pántye soha nem dohányzott és a szeszes italokat is nagyon mértékletesen használta.

Embrevő népekről gyakran olvashatunk rémes eseteket. Egy dr. Schnee nevű orvos most könyvet irt a déli sarkvidék népeiről és ebben azt mondja, hogy a fehérbőrűek holttestét a polinéziai szigetlakók egyáltalában nem eszik meg. A holttesteket ehelyet a tengerbe süllyesztik, abban a hitben, hogy ez által végleg megszabadulnak a fehérbőrű embertől, akiben valami csodás lényt látnak. Érdekes, hogy a fehérek husát tulságos sőtartama miatt nem szeretik az ottani vad népek; azonkívül a dohány-szag és alkoholtartalom is visszariasztja őket a fehérbőrűek elfogyasztásától. Am szinesbőrű emberek husát nagyon szeretik és valósággal ünnepelnek, ha egy-egy európai utazó néger szolgája jut a gyomrukba. Schnee dr. leírása szerint ezek a vademberek minden polgárosultságra képtelenek. Szeretik ugyan az európaiak czifra eszközeit és szívesen odaadják egy-egy ilyen tárgyért mindenüket, de a missionáriusok humanus törekvéseinek makacsul ellenszegülnek, sőt gyakran azzal jutalmazták fáradozásukat, hogy alattomban legyilkolják őket.

Szerkesztő postája.

Zs. K. Sz.-Somlyó. Az eredmény meglepett. Hatvan-nyolcz uj előfizető ebben a közönyös világban szinte hihetetlen. Igéretünk szerint a szeptemberi számokat is mind elküldöttem. A jó kezdetnek jó végzete kell, hogy legyen. Buzgóságod köszönöm.

Biróffy Kaptam. Ez a kettő még beválik, ámbár egy pár soron nem ártana simítani. A régebbi költeményt a legjobb akarat mellett sem adhatom. Azért is nem váltottam be a 16. számban közölt ígéretemet. De, most már be van váltva. Rendre jöni fog.

K. Gy. Füle. Mig levelet írhatnék, addig is tudatom, hogy legyen nyugton, mert olyan törvény nincs.

K. B. Kaptam. Nem sokára jöni is fog Szives üdvözet. **Több levélre** a jövő számban felelünk.

